

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 381/08-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť E., B., právne zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky pod sp. zn. IV/1 Gn 199/08 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2008 doručená sťažnosť E., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) pod sp. zn. IV/1 Gn 199/08. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 16. septembra 2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 15. novembra 2007 podal Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru B. (ďalej len „polícia“) trestné oznámenie pre trestné činy zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 Trestného zákona, vydierania podľa § 189 Trestného zákona, alternatívne hrubého nátlaku podľa § 190 Trestného zákona, resp.

nátlaku podľa § 192 Trestného zákona, ktorých sa mal dopustiť policajt Mestskej polície B. (ďalej len „policajt“) v spolupáchateľstve s pracovníkmi obchodnej spoločnosti A., s. r. o. (ďalej len „obchodná spoločnosť“), tým, že 12. novembra 2007 policajt vydal pracovníkom obchodnej spoločnosti pokyn na odstránenie vozidla sťažovateľa, čo títo aj vykonali a vozidlo odviezli do areálu obchodnej spoločnosti v lokalite Č. Uznesením polície sp. zn. ČVS: ORP-1313/1-OVK-B1-2007 z 28. novembra 2007 bolo trestné oznámenie sťažovateľa odmietnuté s odôvodnením, že príslušníci mestskej polície postupujú v súlade s poverením starostu a pracovníci obchodnej spoločnosti postupujú v súlade so zmluvou uzatvorenou s mestskou časťou. Sťažovateľ 5. decembra 2007 podal proti uzneseniu polície sťažnosť, v ktorej okrem iného uviedol, že odťahovanie vozidiel správcom komunikácie prostredníctvom súkromnej spoločnosti je v rozpore so zákonom, čo výslovne skonštatoval aj publikovaný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 70/2003, ktorý jasne konštatoval, že správca komunikácie nemôže poveriť odťahovaním vozidiel iný subjekt, ale môže vozidlá odťahovať výlučne sám alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorej je jediným spoločníkom. Žiadne poverenie starostu nemôže nikoho oprávňovať na porušovanie zákona. Takýto protizákonný pokyn starostu môže byť iba dôvodom na vznesenie obvinenia aj starostovi. Rovnako ani zmluva uzatvorená medzi mestskou časťou a obchodnou spoločnosťou nemôže vyvíňať pracovníkov obchodnej spoločnosti, keďže je v rozpore so zákonom, a preto absolútne neplatná od počiatku. Toto právne posúdenie konštatoval už najvyšší súd a opakovane ho konštatuje Okresný súd Bratislava II v každom súdnom spore, ktorého predmetom je poplatok za odtiahnutie vozidla vykonané obchodnou spoločnosťou. Sťažovateľ v podanej sťažnosti namietal aj záver polície, podľa ktorého vraj vozidlo sťažovateľa tvorilo prekážku cestnej premávky. Keďže polícia nezačala vo veci trestné stíhanie, nemohla ani vykonať žiaden dôkaz, a teda nemohla ani zistiť, či vozidlo sťažovateľa naozaj tvorilo prekážku cestnej premávky. Uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pn 1307/07-8 z 11. januára 2008 bola sťažnosť zamietnutá, avšak úplne z iných dôvodov, než z akých polícia trestné oznámenie odmietla. Čo sa týka trestného činu vydierania podľa § 189 Trestného zákona, alternatívne hrubého nátlaku podľa § 190 Trestného zákona, resp. nátlaku podľa § 192 Trestného zákona okresná prokuratúra uviedla, že samotné odtiahnutie vozidla bez vedomia a súhlasu prevádzkovateľa nemožno

kvalifikovať ako trestný čin ani priestupok. Správne však konštatovala, že takýto záver platí iba v prípade, ak k takémuto konaniu došlo bez úmyslu ďalšieho protiprávneho konania. V danom prípade však bola situácia diametrálne odlišná, keďže dotknuté osoby konali práve v úmysle vylákať majetkové plnenie zavádzajúco označované ako poplatok za odťah, aj keď v skutočnosti ide o výpalné, pričom dotknuté osoby takto konajú opakovane a za týmto účelom majú k dispozícii odťahové vozidlo a prenajatý pozemok v lokalite Č., kde zadržávajú vozidlá a vyberajú „poplatok“. Okresná prokuratúra by pritom mala poznať stanovisko generálnej prokuratúry č. 1/2002, podľa ktorého „Ten, kto podmieňuje vydanie vozidla odtiahnutého bez vedomia a súhlasu jeho majiteľa jeho prevádzkovateľovi zaplatením úhrady za odtiahnutie vozidla, dopúšťa sa trestného činu útlaku podľa § 237 Trestného zákona, a to bez ohľadu na skutočnosť, či samotné odtiahnutie bolo vykonané v súlade so zákonom. Zamestnávateľ, resp. nadriadený pracovník, ktorý dal na takýto postup pokyn, je trestne zodpovedný ako organizátor“. Čo sa týka trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 Trestného zákona, bola okresná prokuratúra menej konkrétna, z odôvodnenia jej uznesenia však možno dedukovať, že v prípade policajta mal absentovať úmysel spôsobiť škodu alebo zadovážiť prospech. Takýto záver bol nesprávny, lebo policajt konal minimálne v nepriamom úmysle. Každému vodičovi v B. je totiž známe, že obchodná spoločnosť požaduje za vydanie vozidla zaplatenie „poplatku“. Policajt o tejto skutočnosti musel vedieť, a ak napriek tomu dal pokyn na vykonanie odťahu, konal minimálne v nepriamom úmysle spôsobiť škodu sťažovateľovi a zároveň zadovážiť prospech obchodnej spoločnosti. Podnetom z 1. februára 2008 sťažovateľ požiadal Krajskú prokuratúru v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) o preskúmanie uznesenia okresnej prokuratúry. Listom krajskej prokuratúry č. k. 1 Kn 45/08-7 z 18. februára 2008 bolo sťažovateľovi oznámené, že postup a rozhodnutie polície a okresnej prokuratúry boli zákonné, pretože osoby označené v trestnom oznámení postupovali v súlade s rozhodnutím primátora a pokynom starostu. Z tohto dôvodu policajt postupoval v súlade so zákonom. Opakovaným podnetom z 25. februára 2008 sťažovateľ požiadal generálnu prokuratúru o preskúmanie doterajšieho postupu, pričom okrem doterajšej argumentácie poukázal aj na to, že mestská polícia nie je oprávnená pôsobiť na úseku správy komunikácií, čo zároveň znamená, že zákon neoprávňuje policajta rozhodovať o odstránení vozidla, resp. na takéto odstránenie vydávať pokyn. Prípisom generálnej

prokuratúry č. k. IV/1 Gn 199/08-7 zo 14. júla 2008 bol opakovaný podnet ako nedôvodný odložený bez prijatia ďalších opatrení. Podľa názoru generálnej prokuratúry v konaní označenom v trestnom oznámení sťažovateľa absentuje úmysel policajta spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť prospech. Generálna prokuratúra tým akoby nepriamo priznala, že konanie policajta bolo v rozpore so zákonom.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom generálnej prokuratúry pri vybavovaní opakovaného podnetu z 25. februára 2008 pod sp. zn. IV/1 Gn 199/08 s tým, aby bolo oznámenie zo 14. júla 2008 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie s povinnosťou generálnej prokuratúry opätovne vybaviť opakovaný podnet sťažovateľa. Napokon požaduje náhradu trov právneho zastúpenia advokátom.

Z uznesenia okresnej prokuratúry č. k. 1 Pn 1307/07-8n z 11. januára 2008 vyplýva, že ním bola zamietnutá ako nedôvodná sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu polície sp. zn. ČVS: ORP-1313/1-OVK-B1-2007-VG z 28. novembra 2007. Podľa názoru okresnej prokuratúry samotné odtiahnutie vozidla bez vedomia a súhlasu prevádzkovateľa, hoci ide o závažný zásah do vlastníckeho práva, resp. do práv od vlastníckeho práva odvodených, podľa súčasnej právnej úpravy nemožno právne kvalifikovať ani ako trestný čin, ani ako priestupok. To platí iba v tom prípade, ak odtiahnutie vozidla bolo vykonané bez úmyslu ďalšieho protiprávneho konania spočívajúceho najmä v prisvojení si vozidla, v jeho prechodnom užívaní alebo v spôsobení malej škody. Inak povedané, subjekt, ktorý vykonáva neoprávnený odťah bez úmyslu ďalšieho protiprávneho konania a vydá vozidlo prevádzkovateľovi v nepoškodenom stave, nedopúšťa sa trestného činu ani priestupku. V danom prípade bolo vozidlo vydané napriek tomu, že k úhrade ceny núteného odťahu nedošlo, čo potvrdzuje i protokol o výdaji vozidla uloženého po nútenom odťahu č. 0711121019 z 12. novembra 2007. V danom prípade nedošlo k zneužitiu závislosti prevádzkovateľa vozidla (stavu, keď prevádzkovateľ vozidla nemohol celkom slobodne rozhodovať a konať, pretože bol odkázaný na páchatel'a, ktorý zadržoval jeho existenčnú potrebu – jeho vozidlo) na to, aby v rozpore so zákonom bol prevádzkovateľ prinútený zaplatiť dlh, ktorý ešte nebol splatný. Uvedené konanie možno kvalifikovať iba ako

občianskoprávny vzťah, v rámci ktorého prichádza do úvahy uplatnenie zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným odťahom.

Z prípisu generálnej prokuratúry č. k. IV/1 Gn 199/08-7 zo 14. júla 2008 vyplýva, že opakovaný podnet sťažovateľa bol ako nedôvodný odložený bez prijatia ďalších opatrení. Podľa názoru generálnej prokuratúry v postupe orgánov činných v trestnom konaní sa nezistilo také pochybenie, ktoré by malo za následok porušenie zákona v neprospech sťažovateľa. Prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) až c) Trestného zákona sa dopustí verejný činiteľ, ktorý v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech vykonáva svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu a nesplní povinnosť vyplývajúcu z jeho právomoci. Pre naplnenie skutkovej podstaty zneužívania právomoci verejného činiteľa musia byť súčasne splnené tri podmienky, a to existencia verejného činiteľa ako špeciálneho subjektu, existencia konania, ktoré je v rozpore s právomocou verejného činiteľa, a existencia úmyslu spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech. Ak chýba niektorá z týchto podmienok, nejde o trestný čin. Znak „v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech“ charakterizuje pohnútku páchatel'a. Znamená to teda, že páchatel' musí byť touto pohnútkou vedený. Práve tento dôležitý znak absentuje v podanom trestnom oznámení. Označený skutok nevykazuje ani znaky ďalších namietaných trestných činov (vydieranie, hrubý nátlak a pod.) z dôvodov, ktoré sú dôsledne uvedené v uznesení okresnej prokuratúry.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko

odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Výklad príslušných ustanovení Trestného zákona, ktoré si osvojili orgány prokuratúry, nemožno z pohľadu ústavného súdu považovať ani za arbitrárny, ale ani za zjavne neodôvodnený. Iba skutočnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný právny názor, ešte neznamená, že by došlo k porušeniu označeného základného práva. Ako podstatná okolnosť sa javí z pohľadu ústavného súdu sťažovateľom nespochybnená skutočnosť, podľa ktorej odtiahnuté vozidlo bolo sťažovateľovi vydané bez zaplatenia poplatku, ktorého oprávnenosť sťažovateľ spochybňuje.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2008